Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
P. MENGOZZI
fremsat den 16. december 2015 [1]

Sag C-476/14

Citroën Commerce GmbH
mod
Zentralvereinigung des Kraftfahrzeuggewerbes zur Aufrechterhaltung lauteren Wettbewerbs eV (ZLW)

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen, Tyskland))

»Præjudiciel forelæggelse — forbrugerbeskyttelse — reklameannonce med prisangivelse — separat angivelse af transportomkostninger — begreberne »udbud til salg« og pris »inklusive afgifter« — forpligtelsen efter national ret til at inkludere de obligatoriske yderligere omkostninger vedrørende fragt af motorkøretøjet i den pris, der angives i en reklame — forenelighed med EU-retten — urimelig handelspraksis — købsopfordring — væsentlig oplysning om prisen«

1. Indeholder EU-retten forskrifter præcist om hvorvidt, hvad angår prisangivelse, reklame for et motorkøretøj, der separat angiver dels prisen for varen, dels beløbet for de obligatoriske transportomkostninger fra producenten til forhandleren, systematisk skal forbydes? Det er problemstillingen i den foreliggende præjudicielle forelæggelse.

I – **Retsgrundlag**

A – *EU-retten*

1. Direktiv 98/6/EF

2. Det fremgår af første betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/CE af 16. februar 1998 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer [2], at »et gennemskueligt marked og korrekte oplysninger gavner forbrugerbeskyttelsen og den sunde konkurrence mellem virksomheder og produkter«.

3. Af anden betragtning til direktiv 98/6 fremgår, at »det er vigtigt at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau«.

4. Den sjette betragtning til direktiv 98/6 angiver, at »pligten til at angive salgsprisen og prisen pr. måleenhed […] i betydelig grad [bidrager] til at forbedre forbrugeroplysningen, da dette er den enkleste metode til at give forbrugerne de bedste muligheder for at vurdere og sammenligne varernes pris og således foretage et informeret valg baseret på enkle sammenligninger«.

1 — Originalsprog: fransk.
2 — EFT L 80, s. 27.

5. Det følger endvidere af den syvende betragtning til direktiv 98/6, at »der [derfor] bør […] være et generelt krav om angivelse af både salgsprisen og prisen pr. måleenhed på alle varer«.

6. Det fremgår af 12. betragtning, at »ved hjælp af et regelsæt på fællesskabsplan er det muligt at sikre en ensartet og gennemskuelig information til gavn for samtlige forbrugere i det indre marked«.

7. Af artikel 1 i direktiv 98/6 fremgår, at »[f]ormålet med [det pågældende] direktiv er at fastsætte krav om angivelse af salgsprisen og prisen pr. måleenhed for varer, som udbydes af forhandlere til forbrugere, for at forbedre forbrugeroplysningen og lette en prissammenligning«.

8. I henhold til artikel 2, litra a), i direktiv 98/6 defineres salgsprisen som »den endelige pris for en måleenhed af varen eller en given mængde af varen, inklusive moms og alle øvrige afgifter«.

9. I artikel 3, stk. 4, i direktiv 98/6 bestemmes, at »[r]eklamer, hvori salgsprisen for de i artikel 1 omhandlede varer nævnes, […] ligeledes [skal] angive prisen pr. måleenhed, jf. dog artikel 5«.

10. Af artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/6 fremgår bl.a., at »[s]algsprisen og prisen pr. måleenhed skal angives på en sådan måde, at de ikke kan misforstås, er umiddelbart synlige og let læselige«.

11. I artikel 5, stk. 1, i direktiv 98/6 bestemmes, at »[m]edlemsstaterne kan fravige kravet om angivelse af prisen pr. måleenhed for en vare, hvis en sådan angivelse som følge af varens art eller anvendelse ikke er nyttig eller vil kunne skabe forvirring«.

2. Direktiv 2005/29/EF

12. Det fremgår af tredje og fjerde betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) [3], at »[m]edlemsstaternes lovgivning om urimelig handelspraksis er præget af markante forskelle, som kan skabe betydelig konkurrenceforvridning og hindringer for et velfungerende indre marked […]. Disse afvigelser skaber usikkerhed om, hvilke nationale bestemmelser der gælder for urimelig handelspraksis, hvilket skader forbrugernes økonomiske interesser og medfører mange hindringer, som har betydning for virksomheder og forbrugere. […] Hindringerne gør desuden forbrugerne usikre på deres rettigheder og undergraver deres tillid til det indre marked«.

13. I sjette betragtning til direktiv 2005/29 præciseres, at sidstnævnte har til formål at foretage en »tilnærmelse af medlemsstaternes love om urimelig handelspraksis, herunder illoyal reklame, som direkte skader forbrugernes økonomiske interesser og derved indirekte skader legitime konkurrenters økonomiske interesser. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet beskytter direktivet forbrugerne mod følgerne af urimelig handelspraksis, når disse er væsentlige, men det erkendes, at virkningerne for forbrugerne i visse tilfælde kan være ubetydelige«.

14. I tiende betragtning til direktiv 2005/29 anføres, at »[d]et er nødvendigt at sikre, at forholdet mellem dette direktiv og gældende fællesskabsret er sammenhængende, især i de tilfælde, hvor særlige sektorer er omfattet af nærmere bestemmelser om urimelig handelspraksis. […] Direktivet finder således kun anvendelse, hvis der ikke er specifikke fællesskabsbestemmelser om særlige aspekter af

3 — EUT L 149, s. 22.

urimelig handelspraksis som f.eks. oplysningskrav og bestemmelser om, hvordan oplysningerne skal præsenteres over for forbrugeren. Det indfører beskyttelse for forbrugere på områder, hvor der ikke er en særlig sektorlovgivning på fællesskabsplan […]. Direktivet supplerer derfor den gældende fællesskabsret, som gælder for handelspraksis, der skader forbrugernes økonomiske interesser.«

15. Artikel 1 i direktiv 2005/29 angiver, at »[f]ormålet med dette direktiv er at bidrage til et velfungerende indre marked og opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau gennem tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelig handelspraksis, der skader forbrugernes økonomiske interesser.«

16. Artikel 2, litra i), i direktiv 2005/29 definerer købsopfordring som »en kommerciel kommunikation, hvori produktets karakteristika og pris er angivet på en måde, som er passende i forhold til det anvendte kommercielle kommunikationsmiddel, og hvorved forbrugeren sættes i stand til at foretage et køb«.

17. Artikel 3, stk. 1 og 4-6, i direktiv 2005/29 er sålydende:

»1. Dette direktiv gælder for virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne, som fastlagt i artikel 5, før, under og efter en handelstransaktion i forbindelse med et produkt.

[…]

4. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem dette direktivs bestemmelser og andre fællesskabsbestemmelser om særlige aspekter af urimelig handelspraksis, vil sidstnævnte gælde for de pågældende særlige aspekter.

5. I en periode på seks år efter den 12.6.2007 kan medlemsstaterne på det område, hvor der med dette direktiv sker en tilnærmelse, fortsætte med at anvende nationale bestemmelser, som er mere restriktive eller præskriptive end dette direktiv, og som implementerer direktiver med bestemmelser om minimumsharmonisering.

[…]

6. Medlemsstaterne skal omgående underrette Kommissionen om anvendelse af nationale bestemmelser på grundlag af stk. 5.«

18. Artikel 5, stk. 1 og 2, i direktiv 2005/29 lyder som følger:

»1. Urimelig handelspraksis forbydes.

2. En handelspraksis er urimelig, hvis:

a) den er i modstrid med kravet om erhvervsmæssig diligenspligt

og

b) væsentligt forvrider eller kan forventes væsentligt at forvride den økonomiske adfærd i forhold til produktet hos gennemsnitsforbrugeren, som bliver genstand for den, eller som den er rettet mod […]«

19. Artikel 7 i direktiv 2005/29 er sålydende:

»1. En handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den i sin faktuelle sammenhæng, idet der tages hensyn til alle elementer og forhold og begrænsningerne ved kommunikationsmediet, udelader væsentlige oplysninger, som gennemsnitsforbrugeren har behov for i den pågældende situation for at træffe en informeret transaktionsbeslutning, og derved foranlediger gennemsnitsforbrugeren eller kan forventes at foranledige denne til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.

2. Det betragtes også som en vildledende udeladelse, hvis en erhvervsdrivende, skjuler eller på en uklar, uforståelig, dobbelttydig eller uhensigtsmæssig måde præsenterer væsentlige oplysninger, jf. stk. 1 og under hensyntagen til elementerne i dette stykke, eller undlader at angive den kommercielle hensigt med den pågældende handelspraksis, hvis den ikke allerede fremgår tydeligt af sammenhængen, og hvis dette i nogen af disse tilfælde foranlediger gennemsnitsforbrugeren eller kan forventes at foranledige denne til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.

[…]

4. Ved en opfordring til køb betragtes følgende oplysninger som væsentlige, hvis de ikke allerede fremgår tydeligt af sammenhængen:

[…]

c) prisen inklusive afgifter, eller, hvis produktets art gør, at prisen ikke med rimelighed kan udregnes på forhånd, den måde, hvorpå prisen udregnes, samt, hvor det er relevant, alle yderligere omkostninger vedrørende fragt, levering eller porto eller, hvor sådanne omkostninger ikke med rimelighed kan udregnes på forhånd, oplysninger om, at der kan forekomme sådanne yderligere omkostninger

[…]

5. Oplysningskrav, som er fastlagt i fællesskabslovgivningen i forbindelse med kommerciel kommunikation, herunder reklame eller markedsføring, og som er anført i en ikke-udtømmende fortegnelse i bilag II, betragtes som væsentlige«.

20. Bilag II til direktiv 2005/29 opregner en liste over fællesskabsretlige bestemmelser vedrørende reklame og kommerciel kommunikation. På denne liste figurerer artikel 3, stk. 4, i direktiv 98/6.

B – *Tysk lovgivning*

21. I henhold lov om bekæmpelse af illoyal konkurrence (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, herefter »UWG«[4]) forbydes urimelig handelspraksis, hvis den mærkbart påvirker forbrugernes, konkurrenternes eller andre markedsaktørers interesser[5]. Den, der overtræder en lovbestemmelse, der bl.a. har til formål at regulere adfærden på markedet i markedsaktørernes interesse, begår illoyal konkurrence[6].

4 — Senest ændret ved BGBl. 2004 I, s. 1414.

5 — Artikel 3, stk. 1, i UWG.

6 — Artikel 4, stk. 1, i UWG.

22. Artikel 1 i bekendtgørelse om prisangivelser (Preisangabenverordnung, herefter »PAngV«[7]) har i tysk ret gennemført artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/6. I artiklen bestemmes, at den, der med handel for øje eller erhvervsmæssigt, eller regelmæssigt på anden vis tilbyder varer til slutbrugere eller som i egenskab af sælger reklamerer over for slutbrugere ved at angive priserne, skal angive de endelige priser, der skal betales, inklusive moms og andre priselementer.

II – **Tvisten i hovedsagen, de præjudicielle spørgsmål og sagen for Domstolen**

23. Sagsøgeren i hovedsagen, Citroën Commerce GmbH (herefter »Citroën Commerce«) er et distributionsselskab for motorkøretøjer i Tyskland. Den 30. marts 2011 indrykkede selskabet en annonce i et tysk blad vedrørende motorkøretøjer til salg i dets bayerske datterselskab. I reklamen fremgik et eksempel på en model, der blev beskrevet således: »F.eks. Citroën C4 VTI 120 Exclusive: 21 800 € [1]«, »inklusive alt standardudstyr«, »maksimal prisfordel: 6 170 € [1]«. Noten »[1]« henviste til følgende tekst, anført med småt nederst i annoncen: »Pris eksklusiv transport 790 € […]«.

24. Zentralvereinigung des Kraftfahrzeuggewerbes zur Aufrechterhaltung lauteren Wettbewerbs e.V. (ZLW) (organisationen til bekæmpelse af illoyal konkurrence i automobilbranchen) har under påberåbelse af bestemmelserne i UWG, sammenholdt med artikel 1 i PAngV, anlagt søgsmål mod sagsøgeren i hovedsagen med påstand om, at denne pålægges ikke at reklamere uden at anføre motorkøretøjets endelige pris, dvs. prisen inklusive de obligatoriske transportomkostninger.

25. Retten i første instans gav ZLW medhold. Citroën Commerce appellerede sagen. Appeldomstolen forkastede appellen. Citroën Commerce har herefter indgivet en revisionsanke for den forelæggende ret.

26. Den forelæggende ret har forklaret, at i henhold til dens faste retspraksis vedrørende fortolkningen af artikel 1 i PAngV, er det den endelige pris for motorkøretøjet, der i princippet skal angives i reklamen, dvs. prisen inklusive transportomkostninger, da forbrugeren ikke opfatter disse som en yderligere udgift, men derimod et integrerende led i varens pris. En særskilt angivelse af prisen er kun mulig, hvis kunden har valget mellem selv at hente bilen på producentens fabrik eller at få den leveret hos forhandleren, hvor handlen er indgået, eller hvis det ikke på forhånd er muligt at fastsætte omfanget af de nævnte udgifter. I reklamen i den foreliggende tvist i hovedsagen sag foreligger ingen af disse to forudsætninger. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om denne nationale retspraksis er forenelig med EU-retten.

27. I denne henseende har den forelæggende ret bemærket, at den således fortolkede nationale ret kan udgøre en »mere restriktiv eller præskriptiv« foranstaltning i henhold til artikel 3, stk. 5, i direktiv 2005/29 end dem, som medlemsstaterne havde mulighed for at opretholde i deres retsordener indtil den 12. juni 2013[8]. Efter denne dato har direktiv 2005/29 foretaget en fuldstændig harmonisering på området. Den nationale opfattelse af prisangivelse kan således kun opretholdes, såfremt den afspejler EU-rettens udviklingstrin.

28. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om reklamen offentliggjort af Citroën Commerce henhører under anvendelsesområdet for direktiv 98/6, og hvorvidt den udgør et »udbud til salg af en vare« i henhold til direktivet. Såfremt det er tilfældet, ønsker den oplyst, om salgsprisen, der efter ordlyden i direktiv 98/6 skal anføres, skal inkludere de obligatoriske transportudgifter for motorkøretøjet.

7 — Senest ændret ved BGBl. 1985 I, s. 580.

8 — Hertil skal det imidlertid bemærkes, at medlemsstaterne havde en sådan mulighed, såfremt de havde underrettet Kommissionen om de pågældende foranstaltninger (jf. artikel 3, stk. 5 og 6, i direktiv 2005/29). Det fremgår imidlertid ikke af sagsakterne, at Forbundsrepublikken Tyskland havde foretaget en sådan underretning af dens relevante nationale lovgivning med henblik på løsningen af tvisten i hovedsagen.

29. Men den forelæggende ret rejser ligeledes spørgsmål om, hvorvidt direktiv 2005/29 finder anvendelse og udelukker ikke, at nærværende forelæggelseskendelse skal afgøres på grundlag heraf. I dette tilfælde ønsker den oplyst, om den pris, der skal angives ved »en opfordring til køb«, efter artikel 7, stk. 4, litra c), i direktivet, skal være en samlet pris, dvs. en pris der omfatter de pågældende udgifter.

30. Stillet over for et problem med fortolkning af EU-retten har Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen) besluttet at udsætte sagen og ved afgørelse indgået til Domstolens Justitskontor den 27. oktober 2014 og på grundlag af artikel 267 TEUF at forelægge Domstolen følgende tre præjudicielle spørgsmål:

»1) Udgør en reklame for en vare med angivelse af den pris, der skal betales for varen, et udbud til salg som omhandlet i artikel 1 i direktiv 98/6?

Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, spørges:

2) Skal den salgspris, som i henhold til artikel 1 og artikel 3, stk. 1, første punktum, i direktiv 98/6/[…] skal angives i forbindelse med et udbud til salg som omhandlet i samme direktivs artikel 1, også omfatte obligatoriske omkostninger til transport af et motorkøretøj fra producenten til forhandleren?

Såfremt første eller andet spørgsmål besvares benægtende, spørges:

3) Skal »prisen inklusive afgifter«, som i henhold til artikel 7, stk. 4, litra c), første led, i direktiv 2005/29/[…] skal angives i forbindelse med en købsopfordring som omhandlet i samme direktivs artikel 2, litra i), når der er tale om et motorkøretøj, også omfatte obligatoriske omkostninger til transport af køretøjet fra producenten til forhandleren?«

31. Sagsøgeren i hovedsagen, ZLW, den østrigske og den ungarske regering samt Europa-Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg for Domstolen.

32. Sagsøgeren i hovedsagen og Kommissionen fremsatte mundtlige bemærkninger under retsmødet, der blev afholdt den 30. september 2015.

III – **Retlig vurdering**

33. Først og fremmest skal omfanget af de for Domstolen forelagte spørgsmål afgrænses. Som advokaten for sagsøgeren i hovedsagen bemærkede under retsmødet for Domstolen, ønsker den forelæggende ret ikke at få fastslået, om reklamen i hovedsagen er i strid med direktiv 98/6, og/eller om den udgør en urimelig handelspraksis i strid med direktiv 2005/29. Den ønsker oplysning om EU-rettens nuværende udviklingstrin med henblik på at undersøge, om den fortolkning, der anvendes i national ret, er forenelig med EU-retten [9].

34. Ifølge den forelæggende rets udtalelser er den reklame, som sagsøgeren i hovedsagen har trykt i pressen, i strid med tysk ret, hvorefter det kræves, at varerens samlede pris optræder i reklamerne, dvs., i den foreliggende sag, prisen inklusive transportomkostningerne for motorkøretøjet til forhandleren, eftersom disse omkostninger er obligatoriske.

9 — Nævnt i punkt 26 i dette forslag til afgørelse.

35. Med henblik på at vurdere den nationale rets forenelighed med EU-retten skal der i det væsentlige svares på to serier af spørgsmål. Således skal det først og fremmest fastslås, hvilket direktiv der regulerer de krav, der gælder for prisangivelser i reklamer, og fællesskabsstandarden i henseende til anvendelsen af disse krav skal defineres. Med henblik herpå, og henset til prioritetsbestemmelsen i artikel 3, stk. 4, i direktiv 2005/29, skal direktiv 98/6 først undersøges. Dernæst, såfremt tysk ret viser sig at sikre forbrugerne en bedre beskyttelse end EU-retten, skal det undersøges, om sidstnævnte giver medlemsstaterne ret til at bevare eller indføre foranstaltninger, der er mere restriktive end de, der foreskrives heri.

A – *Indledende bemærkning om udelukkelsen af direktiv 2006/114*

36. Det skal først og fremmest præciseres, at tvisten i hovedsagen ikke henhører under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/114/EF af 12. december 2006 om vildledende og sammenlignende reklame [10]. Den omstændighed, at søgsmålet ikke blev anlagt af en forbrugerbeskyttelsesorganisation, men af en organisation, der repræsenterer konkurrenternes interesser i automobilsektoren, kunne give anledning til at tro, at direktiv 2006/114 fandt anvendelse, eftersom formålet hermed bl.a. er at »beskytte erhvervsdrivende mod vildledende reklame og de urimelige følger heraf« [11]. Dette ændrer imidlertid ikke, at direktiv 2006/114 rent materielt ikke indeholder nogen afgørende bestemmelse, der fastsætter de betingelser, hvorunder prisen i reklamer skal angives [12].

B – *Det første spørgsmål vedrørende anvendelsesområdet for direktiv 98/6*

37. Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den pågældende reklame i tvisten i hovedsagen kan henhøre under anvendelsesområdet for direktiv 98/6, som er gennemført ved artikel 1 i PAngV. For at dette er tilfældet, er det ifølge den forelæggende ret tilstrækkeligt, at den pågældende reklame udgør »varer, som udbydes«, som omhandlet i direktivets artikel 1.

38. Det er muligt, at den reklame, som sagsøgeren i hovedsagen trykte, udgjorde et udbud til salg i bred forstand i den gængse betydning. I forbindelse med direktiv 98/6 skal udtrykket »varer, som udbydes af forhandlere til forbrugere«, nævnt i artikel 1 i direktiv 98/6, imidlertid fortolkes inden for rammerne af dette direktivs formål.

39. Under hensyntagen til, at den forelæggende ret ønsker oplysninger om de EU-retlige krav vedrørende anførelse af pris i reklamer, må det fastslås, at hovedformålet med direktiv 98/6 ikke er dette. Sandt at sige er der en hel række forhold, der får mig til at tvivle på relevansen af dette direktiv med henblik på at løse tvisten i hovedsagen.

40. Det fremgår ganske vist af overskriften på direktiv 98/6, at dette vedrører forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer. Ikke desto mindre præciseres dette formål i artikel 1 i direktiv 98/6, hvoraf fremgår følgende: »angivelse af salgsprisen og prisen pr. måleenhed for varer, som udbydes [...] til forbrugere, for at forbedre forbrugeroplysningen og lette en prissammenligning«.

41. Herved har EU-lovgiver ganske vist opstillet en generel forpligtelse – forpligtelsen til at angive både salgsprisen og prisen pr. måleenhed [13] – men begrænset til de tilfælde, hvor denne dobbelte angivelse er relevant, eller i det mindste gør det muligt mere effektivt at opnå målet om at lette en sammenligning.

10 — EUT L 376, s. 21.

11 — Artikel 1 i direktiv 2006/114. Jf. ligeledes dom Posteshop (C-52/13, EU:C:2014:150, præmis 22).

12 — Artikel 3, litra b), i direktiv 2006/114 begrænser sig til at nævne, at ved afgørelsen af, hvorvidt en reklame er vildledende, skal der bl.a. tages hensyn til prisen eller den måde, hvorpå prisen beregnes, samt betingelserne for levering af varerne.

13 — Jf. syvende betragtning til direktiv 98/6.

42. Selv om denne forpligtelse ikke udtrykkeligt præciseres, og den efter sin ordlyd umiddelbart gælder for »alle de udbudte varer«, får en analyse af den anvendte terminologi i direktiv 98/6 mig til at konkludere, at den imidlertid er rettet mod såkaldte almindelige forbrugsgoder, således at der dog kan være tale om såvel levnedsmidler som ikke-levnedsmidler [14]. Det er under alle omstændigheder sådan, at jeg forstår de forskellige henvisninger i direktiv 98/6 til varer, der sælges i løs vægt [15], i emballage eller færdigpakkede varer [16], i nettovægt eller drænet nettovægt [17] eller til mindre detailforretninger [18].

43. Det forhold, at direktiv 98/6 ikke er tiltænkt at skulle udgøre et slags rammedirektiv for prisangivelser eller for reklame i almindelighed, men snarere som en tekst, der regulerer de betingelser, hvorunder varernes pris i princippet skal angives i forbindelse med en dobbelt prisangivelse, når de udstilles eller fremvises til forbrug på et salgssted, bekræftes yderligere af forarbejderne.

44. I begrundelsen til forslaget til Europa-Parlamentet og Rådets direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer [19] redegøres for et vist antal betænkeligheder i forbindelse med praksis hos mellemstore og store distributører [20] hvad angår mærkning af varer [21] eller udvikling i læsning af priser via stregkoder [22].

45. Det er ligeledes interessant at bemærke, at selv om artikel 1 i direktivforslaget blev udformet således, at angivelsen af salgsprisen og prisen pr. måleenhed skulle fastsættes for »varer, som de handlende udbyder til de endelige forbrugere«, tilføjede Kommissionen, at det skulle ske, når denne dobbelte angivelse var relevant. Den erkendte således, at »der fandtes en række situationer, hvor prissammenligningen ikke gav forbrugeren en afgørende oplysning, navnlig når varerne var meget forskelligartede, eller når de opfyldte forskellige behov hos forbrugerne. Det er bl.a. tilfældet ved individuelt tilpassede varer, beklædningsgenstande, *motorkøretøjer*, møbler og alle de varer, der kræver måltagning […], som ikke giver en brugbar oplysning med henblik på at sammenligne prissammenligning« [23].

46. På grund af deres individuelle og meget forskellige karakter udgør motorkøretøjer ikke varer, hvor en sammenligning af prisangivelsen reguleret ved direktiv 98/6 er relevant for forbrugeren. For at udtrykke det klarere: I lige så høj grad som direktiv 98/6 har til formål, for forbrugeren, at lette sammenligningen af prisen på et kilo tomater – da tomater er en vare, der let kan sammenlignes og som, under alle omstændigheder, svarer til de tomater, der sælges i en anden butik – i lige så høj grad kan motorkøretøjer, der prisangives under betingelserne foreskrevet i direktiv 98/6, ikke tjene et sådant formål, eftersom motorkøretøjerne er forskellige [24].

47. Herefter skal den i direktiv 98/6 foreskrevne forpligtelse til at angive salgsprisen og prisen pr. måleenhed ses i sammenhæng med det af lovgiver forfulgte mål, der er at sikre en ensartet og gennemskuelig information om produkternes kvantificering gennem et ensartet målesystem som grundlag for prisfastsættelsen [25] for at lette sammenligningen. Domstolen har ikke fastslået andet, da

14 — Direktiv 98/6 blev erstattet af Rådets direktiv 79/581/EØF af 19.6.1979 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på levnedsmidler (EFT L 158, s. 19) og Rådets direktiv 88/314/EØF af 7.6.1988 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på ikke-levnedsmidler (EFT L 142, s. 19).

15 — Jf. syvende betragtning til direktiv 98/6 samt dets artikel 2, litra c), og artikel 3, stk. 3.

16 — Jf. femte og tiende betragtning til direktiv 98/4 samt dets artikel 4.

17 — Jf. artikel 4, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 98/6.

18 — Jf. 9. og 14. betragtning til direktiv 98/6 og dets artikel 6.

19 — KOM(95) 276 endelig af 12.7.1995.

20 — Punkt 20 i begrundelsen henviser bl.a. til »hyldeetiketter«.

21 — Jf. punkt 17 i begrundelsen til direktivforslaget.

22 — Jf. punkt 20 i begrundelsen til direktivforslaget.

23 — Punkt 27 i begrundelsen til direktivforslag. Min fremhævelse.

24 — Og det i endnu højere grad når køretøjerne er udstyret med en række valgmuligheder.

25 — Jf. punkt 60 i generaladvokat Cruz Villalóns forslag til afgørelse Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2013:769).

den i sagen Kommissionen mod Belgien fastslog, at »direktiv 98/6 ikke [har] til formål at beskytte forbrugerne i forbindelse med angivelse af priser generelt eller i forbindelse med et krav om, at annoncerede rabatter skal udgøre ægte prisnedsættelser, men i forbindelse med angivelse af priser på varer ved henvisning til forskellige måleenheder« [26].

48. Jeg er således tilbøjelig til, i lighed med Kommissionen, at mene, at hovedformålet med direktiv 98/6 ikke er at sikre en forbrugerbeskyttelse hvad angår prisangivelser i almindelighed, men snarere at give forbrugerne en tilstrækkelig oplysning ved bl.a. at muliggøre prissammenligningen, når varernes pris er anført under henvisning til forskellige måleenheder. Denne tilstrækkelige oplysning kræves, når det samme produkt sælges i variable mængder og emballager, og når forbrugerne har en interesse i at sammenligne prisen på den pågældende vare på grundlag af samme målenhed.

49. Direktiv 98/6 udgør således ikke i EU-retten referencenormen i henseende til prisfastsættelsen i almindelighed for samtlige udbud til salg. Det har heller ikke til formål generelt set at regulere betingelserne for, hvornår priserne skal anføres i reklamer [27]. Således udgør direktivet ikke nogen standard, i forhold til hvilken den nationale lovgivnings forenelighed skal vurderes.

50. Det fremgår af ovenstående, at da direktiv 98/6 har til formål at beskytte forbrugerne – ikke i henseende til almindelig prisangivelse, men i forbindelse med prisangivelse på varer, der tilbydes under henvisning til forskellige målenheder, kan en national bestemmelse, der fortolkes således, at den uanset omstændighederne forbyder en handelspraksis, der består i separat i en reklame dels at anføre prisen for motorkøretøjet, dels beløbet for de obligatoriske transportomkostninger for forbrugeren, ikke henhører under anvendelsesområdet for direktivet.

51. Netop fordi den tyske bestemmelse som fortolket af den forelæggende ret ikke henhører under anvendelsesområdet for direktiv 98/6, kan den heller ikke betragtes som en »mere gunstig forskrift«, som medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde efter artikel 10 i direktiv 98/6, da sidstnævnte ikke har foretaget en fuldstændig harmonisering på området.

52. I denne henseende er jeg på ny fuldstændig enig i generaladvokat Cruz Villalóns analyse i dennes forslag til afgørelse Kommissionen mod Belgien, hvori denne anførte, at »[d]isse mere gunstige bestemmelser kan imidlertid logisk set kun vedrøre det område, som er genstand for direktiv 98/6, dvs. forbrugeroplysning vedrørende de mål, der anvendes som reference for fastsættelsen af produkternes pris med henblik på at lette sammenligning af priser [...] i forhold til forskellige målesystemer« [28]. Under disse omstændigheder kan artikel 10 i direktiv 98/6 ikke begrunde opretholdelsen af den nationale bestemmelse som fortolket af den forelæggende ret, idet en sådan bestemmelse ikke henhører under det område, der er genstand for direktiv 98/6 [29].

C – *Det andet spørgsmål vedrørende begrebet pris i henhold til direktiv 98/6*

53. I lyset af mit forslag til hvorledes det første spørgsmål skal besvares, vil jeg kun kort behandle dette subsidiære spørgsmål.

26 — Dom Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2014:2064, præmis 59). Jf. ligeledes punkt 58ff. i generaladvokat Cruz Villalóns forslag til afgørelse Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2013:769), hvortil Domstolen i øvrigt har henvist.

27 — Hvis man fortolkede artikel 1 i direktiv 98/6 således, at varer udbydes, så snart der er en reklame, ville præciseringen i samme direktivs artikel 3, stk. 4, efter min mening kun optræde for fuldstændighedens skyld.

28 — generaladvokat Cruz Villalóns forslag til afgørelse Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2013:769, punkt 63).

29 — Jf. analogt punkt 65 i forslag til afgørelse fra generaladvokat Cruz Villalón Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2013:769).

54. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om den pris, hvortil artikel 1 og 3, stk. 1, i direktiv 98/6 henviser, skal inkludere de obligatoriske transportomkostninger for motorkøretøjet. Disse bestemmelser skal ses i lyset af direktivets artikel 2, litra a), der definerer prisen som »den endelige pris for en måleenhed af varen eller en given mængde af varen, inklusive moms og alle øvrige afgifter«. Det fremgår af den pågældende bestemmelse, at den endelige pris består af prisen for varen, moms og alle øvrige afgifter.

55. Jeg er af den opfattelse, at de omkostninger til transport, der er tale om i tvisten i hovedsagen, intet har at gøre med direktiv 98/6, og dette af forskellige årsager.

56. For det første skal den forelæggende ret, der anfører, at transportomkostningerne, henset til deres obligatoriske karakter, kunne anses for indeholdt i »varens salgspris« i henhold til direktiv 98/6, gives det svar, at analysen af tilblivelsen af artikel 2, litra a), i direktiv 98/6 viser, at det ikke er det valg, som lovgiver har truffet, på trods af denne havde mulighed for at gøre det i nævnte direktivs tekst.

57. Oprindeligt begrænsede direktivforslaget [30] sig til at definere salgsprisen som »prisen for en given mængde af varen« [31].

58. I sit ændrede forslag [32] foreslog Kommissionen at udvide denne definition betydeligt ved at præcisere, at den endelige pris omfattede »moms, alle øvrige afgifter og omkostningerne i forbindelse med alle de tjenester, som forbrugeren er pligtig at betale« [33]. I den fælles holdning (EF) nr. 60/96 fastlagt af Rådet for Den Europæiske Union den 27. september 1996 med henblik på vedtagelse direktivet om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer [34] bevarede Rådet imidlertid ikke denne formulering, idet det begrænsede sig til at foreslå, at salgsprisen skulle forstås som »prisen for en måleenhed af varen eller en given mængde af varen« [35], samtidig med, at den lidt senere i udkastet til direktivet præciserede, at »[s]algsprisen og prisen pr. måleenhed skal svare til varernes endelige pris i *overensstemmelse med medlemsstaternes lovgivning*« [36].

59. Derefter vedtog Europa-Parlamentet en ændring med henblik på, at henvisningen i det ændrede forslag til »omkostninger i forbindelse med alle tjenester, som forbrugeren er pligtig til at betale ekstra«, blev genindført [37]. Den endelige version af artikel 2, litra a), i direktiv 98/6 indeholder imidlertid ikke en sådan henvisning. Det synes at vidne om vanskeligheden ved at nå til enighed om en eventuel mere præcis lovgivningsmæssig definition af prisbegrebet og dets forskellige elementer.

60. For det andet skal det bemærkes, at lovgiver, da denne præciserede begrebet »pris« i direktiv 98/6, anførte afgifter og ikke udgifter. Igen er et sådant valg ikke neutralt. En hurtig undersøgelse af nogle af de forskellige sprogversioner synes at bekræfte den »offentlige« karakter af disse afgifter. Den spanske version nævner »todos los demás impuestos«, den italienske »ogni oltra imposta«, den engelske »all other taxes« og den tyske sprogversion »alle sonstigen Steuern einschließt«. I henhold til Domstolens praksis udgør en afgift imidlertid enhver økonomisk byrde, som pålægges ensidigt, hvor lav den end

30 — Jf. fodnote 19 ovenfor.

31 — Artikel 2 i direktivforslaget. Motorkøretøjets obligatoriske transportomkostninger kan henhøre under denne kategori.

32 — Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer, KOM(96) 264 endelig af 24.6.1996.

33 — Jf. artikel 2, litra a) og litra b), i det ændrede forslag.

34 — EFT C 333, s. 7.

35 — Jf. artikel 2, litra a), i den fælles holdning nr. 60/96.

36 — Jf. artikel 4, stk. 2, i den fælles holdning nr. 60/96. Min fremhævelse.

37 — Jf. ændringsforslag 11 i afgørelse om Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer, dok. A4-0015/97 (EFT C 85, s. 26).

måtte være og uanset benævnelse eller opkrævningsmåde [38], der opkræves af staten eller et offentligt organ. Eftersom transportomkostningerne blev opkrævet af automobilproducenten, kan de hverken kvalificeres som eller sidestilles med en afgift i den i artikel 2, litra a), i direktiv 98/6 omhandlede betydning.

61. Under alle omstændigheder, og henset til formålet med direktiv 98/6 som nævnt ovenfor, er jeg endelig overbevist om, at sådanne transportomkostninger ikke vedrører direktiv 98/6. En sådan konstatering synes i øvrigt fuldstændig sammenhængende, al den stund, som jeg har anført, at sidstnævnte i det væsentlige skal anvendes i en kontekst, hvor de udbudte varer er umiddelbart tilgængelige, dvs. til almindelig forbrug, som det er tilfældet i mindre detailforretninger eller i mellemstore og store supermarkeder [39].

62. Da direktiv 98/6 ikke, i lyset af min vurdering, synes at være relevant for løsningen af tvisten i hovedsagen, skal der nu foretages en vurdering af direktiv 2005/29.

D – *Tredje spørgsmål vedrørende begrebet »pris« i henhold til artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29*

63. Direktiv 2005/29 vedrører urimelig handelspraksis. Det indeholder en række oplysninger om de betingelser, under hvilke de erhvervsdrivende i givet fald må oplyse forbrugerne om varens pris. Navnlig opregner direktivets artikel 7, stk. 4, en liste over oplysninger, der er væsentlige, og som ikke må udelades, skjules eller præsenteres på en måde, der kan give anledning til vildledning hos forbrugeren, når denne træffer en »transaktionsbeslutning« i den i direktiv 2005/29 omhandlede betydning.

64. Prisen »inklusive afgifter« er en del af disse væsentlige oplysninger, og den forelæggende ret ønsker oplyst, om dette begreb, der defineres i artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29, skal fortolkes således, at det omfatter de obligatoriske transportomkostninger for et køretøj fra producenten til forbrugeren. Inden den pågældende bestemmelse analyseres, vil jeg gøre to indledende bemærkninger.

1. Indledende præciseringer

65. På den ene side skal det fremhæves, at direktiv 2005/29 har til formål at tilnærme medlemsstaternes love om urimelig handelspraksis, herunder illoyal reklame, som direkte skader forbrugernes økonomiske interesser og derved indirekte skader legitime konkurrenters økonomiske interesser [40]. Direktivet har foretaget en udtømmende harmonisering på området [41], således at medlemsstaterne ikke i princippet [42] i deres retsordener kan indføre eller opretholde foranstaltninger, der er mere restriktive end dem, der fremgår af direktiv 2005/29, ej heller med henblik på at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau [43].

38 — Jf. bl.a. hvad angår begrebet afgift med lignende virkning som en told, domme Bakker Hillegom (C-111/89, EU:C:1990:177, præmis 9) og Kernkraftwerke Lippe-Ems (C-5/14, EU:C:2015:354, præmis 88 og den der i nævnte retspraksis).

39 — For tydelighedens skyld kan det ikke af min vurdering udledes, at det, på grund af hullerne i direktiv 98/6 hvad angår definitionen af »endelig pris«, vil være muligt separat at angive prisen for en flaske mælk og beløbet for de omkostninger, som distributøren pålægger forbrugeren for at have transporteret flasken til butikken. De omkostninger, der er tale om i tvisten i hovedsagen, er af en helt anden art, der minder om leveringsomkostningerne for en vare, som ikke kan betegnes som en almindelig forbrugsvare. Under alle omstændigheder giver direktiv 98/6 ikke detaljerede oplysninger om, under hvilke omstændigheder den endelig pris skal angives.

40 — Dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 21).

41 — Jf. domme VTB-VAB og Galatea (C-261/07 og C-299/07, EU:C:2009:244, præmis 52), Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, EU:C:2010:12, præmis 41), Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, EU:C:2010:660, præmis 27), Citroën Belux (C-265/12, EU:C:2013:498, præmis 20), RLvS (C-391/12, EU:C:2013:669, præmis 33) samt Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2014:2064, præmis 55, 61 og 64) og kendelse Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, præmis 34).

42 — Medmindre der gives en udtrykkelig tilladelse i selve direktiv 2005/29; jf. artikel 3, stk. 9, i direktiv 2005/29 og dom Citroën Belux (C-265/12, EU:C:2013:498, præmis 21-24).

43 — Jf. kendelse Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, præmis 34 og den der i nævnte retspraksis).

66. På den anden side skal det erindres, at i henhold til direktiv 2005/29 kan illoyal handelspraksis have to former. Der kan enten være tale om en vildledende handling (artikel 6) eller en vildledende udeladelse (artikel 7). Da den forelæggende ret udtrykkeligt har henvist til begrebet købsopfordring, som udtrykkeligt nævnes i artikel 7 i direktiv 2005/29, er det fordi den forudsætter, at sagsøgeren i hovedsagens handelspraksis henhører under kategorien vildledende udeladelse. Eftersom den forelæggende ret imidlertid ikke på dette trin konkret ønsker at kvalificere Citroën Commerces adfærd i henseende til direktiv 2005/29, er der ingen grund til i dette forslag til afgørelse at vende tilbage til denne præmis.

2. Den væsentlige oplysning om prisen i forbindelse med en købsopfordring

67. En handelspraksis betragtes som en vildledende udeladelse, når »den i sin faktuelle sammenhæng, idet der tages hensyn til alle elementer og forhold og begrænsningerne ved kommunikationsmediet, udelader væsentlige oplysninger, som gennemsnitsforbrugeren har behov for i den pågældende situation for at træffe en informeret transaktionsbeslutning, og derved foranlediger gennemsnitsforbrugeren eller kan forventes at foranledige denne til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet« [44].

68. En købsopfordring er en særlig form for reklame, hvortil er knyttet en skærpet oplysningspligt i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/29 [45]. Den nævnte opfordring er defineret i artikel 2, litra i), i direktiv 2005/29 som »en kommerciel kommunikation, hvori produktets karakteristika og pris er angivet på en måde, *som er passende* i forhold til det anvendte kommercielle kommunikationsmiddel, og hvorved forbrugeren sættes i stand til at foretage et køb« [46]. Domstolen har udledt heraf, at den pågældende bestemmelse »ikke kræve[de] angivelse af en endelig pris« [47].

69. Ved en købsopfordring betragtes »prisen inklusive afgifter, eller, hvis produktets art gør, at prisen ikke med rimelighed kan udregnes på forhånd, den måde, hvorpå prisen udregnes, samt, hvor det er relevant, alle yderligere omkostninger vedrørende fragt, levering eller porto eller, hvor sådanne omkostninger ikke med rimelighed kan udregnes på forhånd, oplysninger om, at der kan forekomme sådanne yderligere omkostninger« [48], imidlertid som en væsentlig oplysning.

70. Hvis man holder sig til den nøjagtige ordlyd af det forelagte spørgsmål, ønsker den forelæggende ret blot en fortolkning af begrebet »prisen inklusive afgifter«. Den samme konklusion som den, der blev draget angående begrebet »øvrige afgifter« i forbindelse med direktiv 98/6, gælder imidlertid mutatis mutandis, eftersom en hurtig gennemgang af de forskellige sprogversioner igen synes at bekræfte den offentlige karakter af henvisningen til »afgifter«. Den spanske version nævner »el precio, incluidos los impuestos«, den italienske version »il prezzo comprensivo delle imposte«, den engelske version »the price inclusive of taxes«, den tyske version »der Preis einschließlich aller Steuern und Abgaben« og endelig den portugisiske version »[o] preço, incluindo impostos e taxas«.

71. Jeg er derfor ikke overbevist om, at de obligatoriske transportomkostninger for køretøjet kan fortolkes som værende inkluderet i en pris »inklusive afgifter« i den betydning, der omhandles i artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29.

44 — Artikel 7, stk. 1, i direktiv 2005/29. Artikel 7, stk. 2, i samme direktiv definerer en anden form for vildledende udeladelse, der for en erhvervsdrivende består i at skjule en væsentlig oplysning, nævnt i artikel 7, stk. 1, eller at give den på en »uklar, uforståelig, dobbelttydig eller uhensigtsmæssig måde«, og som foranlediger gennemsnitsforbrugeren eller kan forventes at foranledige denne til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet. Reklamen i tvisten i hovedsagen henhører snarere under denne anden kategori af vildledende udeladelse, henset til, at den separate prisangivelse for køretøjet og beløbet for de obligatoriske transportomkostninger i en fodnote giver en væsentlig oplysning på en uklar måde. Men igen er det ikke dette emne, der optager os i denne sag.

45 — Jf. punkt 22 i mit forslag til afgørelse i sag Ving Sverige (EU:C:2011:47).

46 — Min fremhævelse.

47 — Dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 36).

48 — Artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29.

72. Under alle omstændigheder skal rækkevidden af det stillede spørgsmål udvides og ikke kun fokusere på udtrykket »pris inklusive afgifter«, men derimod forsøge at indkredse systematikken i artikel 7 i direktiv 2005/29 for bedre at kunne definere omfanget af de krav, der følger heraf i henseende til prisangivelse.

73. Herved bemærkes det først, at artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29 ikke begrænser sig til at nævne prisen inklusive afgifter, men ligeledes nævner »den måde, hvorpå prisen udregnes, samt, hvor det er relevant, alle yderligere omkostninger vedrørende fragt, levering eller porto«. Det fremgår af opbygningen af teksten i den pågældende bestemmelse, at der tages hensyn til prisen i alle dens dele, og at ordlyden af artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29, læst i sin helhed, ganske klart synes at vedrøre prisen, eller den måde, hvorpå den er beregnet, på den ene side, og de øvrige priselementer, såsom transportomkostninger, på den anden side. Uanset hvad, er der intet der ved gennemgangen af den nævnte artikel 7, stk. 4, litra c), viser, at prisen skal opfattes som inkluderende transportomkostninger og være genstand for en endelig samlet angivelse.

74. Dernæst skal det ligeledes fastslås, at udeladelsen af en væsentlig oplysning, såsom prisen som defineret i artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29, under ingen omstændigheder i sig selv udgør en urimelig handelspraksis, eftersom man altid i hvert enkelt tilfælde [49] skal analysere udeladelsens virkning på forbrugerens adfærd og på dennes transaktionsbeslutning. Det fremgår af ordlyden af direktiv 2005/29, at denne vurdering ligeledes tager hensyn til konteksten [50] for den pågældende handelspraksis samt de iboende plads- eller tidsmæssige begrænsninger i forbindelse med anvendelsen af kommunikationsmediet [51].

75. Domstolen har således fastslået, at »[o]mfanget af oplysninger vedrørende prisen fastlægges i forhold til produktets art og karakteristika, men ligeledes i forhold til det kommunikationsmiddel, der er anvendt til købsopfordringen, og henset til de eventuelle supplerende oplysninger, som den erhvervsdrivende er fremkommet med. Den blotte angivelse af en frapris i en købsopfordring kan derfor ikke i sig selv anses for at være en vildledende udeladelse« [52]. Herved har Domstolen overladt det til den forelæggende ret at efterprøve, om en udeladelse af beregningsmetoden for »den endelige pris« forhindrede eller kunne have forhindret forbrugeren i at træffe en informeret transaktionsbeslutning [53].

76. Selv hvis Domstolen antog, at transportomkostninger som de i tvisten i hovedsagen i princippet skal inkluderes i »prisen inklusive afgifter« efter artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29, vil en national bestemmelse, der fortolkes således, at den indeholder et absolut forbud mod købsopfordringer, der på separat vis angiver prisen for varerne og de obligatoriske transportomkostninger, ikke desto mindre gå videre end det beskyttelsesniveau, der gives ved direktiv 2005/29, da formålet med den nævnte bestemmelse, generelt set, er at sanktionere udeladelsen af den pågældende væsentlige oplysning – nemlig prisen inklusive de obligatoriske omkostninger – dér hvor direktivet kræver en vurdering i hvert enkelt tilfælde af de konkrete konsekvenser af udeladelsen på forbrugerens handelsmæssige adfærd, før den pågældende handelspraksis kan betegnes som »urimelig« [54].

49 — Jf., generelt, domme Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 51, 58, 59 og 73) samt Kommissionen mod Belgien (C-421/12, EU:C:2014:2064, præmis 56) og kendelse Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560, præmis 38 og 39).

50 — Artikel 7, stk. 1, 2 og 4, i direktiv 2005/29. Jf. ligeledes dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 55, 58 og 73).

51 — Artikel 7, stk. 3, i direktiv 2005/29. Jf. ligeledes dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 66).

52 — Dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 68 og 69).

53 — Jf. dom Ving Sverige (C-122/10, EU:C:2011:299, præmis 71).

54 — Jf. analogt præmis 39-41 i kendelse Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560).

77. Under disse omstændigheder fører den tyske bestemmelse, således som den fortolkes af den forelæggende ret, til, at en handelspraksis under alle omstændigheder betragtes som urimelig, idet sådanne former for praksis dog opregnes udtømmende i bilag I til direktiv 2005/29, hvis artikel 5, stk. 5, udtrykkeligt nævner, at nævnte bilag »må kun ændres ved en revision af [det nævnte] direktiv« [55].

78. Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 7, stk. 4, litra c), i direktiv 2005/29 skal fortolkes således, at den væsentlige oplysning om prisen ikke i forbindelse med en købsopfordring og uanset omstændighederne skal tage form af en endelig samlet pris, der ikke kun inkluderer prisen for varen, men ligeledes samtlige øvrige komponenter i den endelige pris, der skal afholdes af forbrugeren. Under alle omstændigheder skal den urimelige karakter af en handelspraksis i forbindelse med prisansættelse i en købsopfordring, som defineret i den nævnte artikel 7, stk. 4, litra c), vurderes fra sag til sag. Direktiv 2005/29 er således til hinder for en national bestemmelse, der fortolkes således, at den foreskriver et generelt forbud af en i en reklame separat angivelse af køretøjets pris på den ene side og beløbet for de obligatoriske transportomkostninger for det pågældende køretøj på den anden side, uden at der foretages en vurdering af hvert enkelt tilfælde, der gør det muligt at fastslå den urimelige karakter heraf.

IV – **Forslag til afgørelse**

79. På baggrund af ovenstående betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare de af Bundesgerichtshof (forbundsdomstolen) forelagte spørgsmål således:

»1) En national bestemmelse, der fortolkes således, at den uanset omstændighederne forbyder en handelspraksis, der består i separat i en reklame dels at anføre prisen for motorkøretøjet, dels beløbet for de obligatoriske transportomkostninger for forbrugeren, kan ikke antages at henhøre under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/CE af 16. februar 1998 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med angivelse af priser på forbrugsvarer, der har til formål at beskytte forbrugerne, ikke i henseende til almindelig prisangivelse, men i forbindelse med prisangivelse på varer, der tilbydes under henvisning til forskellige målenheder.

2) Artikel 7, stk. 4, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (»direktivet om urimelig handelspraksis«) skal fortolkes således, at den væsentlige oplysning om prisen ikke i forbindelse med en købsopfordring og uanset omstændighederne skal tage form af en endelig samlet pris, der ikke kun inkluderer prisen for varen, men ligeledes samtlige øvrige komponenter i den endelige pris, der skal afholdes af forbrugeren. Under alle omstændigheder skal den urimelige karakter af en handelspraksis i forbindelse med prisansættelse i en købsopfordring, som defineret i den nævnte artikel 7, stk. 4, litra c), vurderes fra sag til sag. Direktiv 2005/29 er således til hinder for en national bestemmelse, der fortolkes således, at den foreskriver et generelt forbud af en i en reklame separat angivelse af køretøjets pris på den ene side og beløbet for de obligatoriske transportomkostninger for det pågældende køretøj på den anden side, uden at der foretages en vurdering af hvert enkelt tilfælde, der gør det muligt at fastslå den urimelige karakter heraf.«

55 — Jf. analogt præmis 38 og 39 i kendelse Cdiscount (C-13/15, EU:C:2015:560).